

faria semel in quolibet anno resumere coram indocili vulgo liceret? *Hæc frequenter dicere non cessamus*, inquit S. Chrysostrmus *Hom. 66. in Joan.* Quoniam qui hodiè non audiunt, cras audient; & qui neque cras, perendiè, quod si qui imper-suasibiles sunt, nos tamen non judicabimur, nostrum enim officium implevimus.

CAPUT VIII.

De Catechesi.

§. I.

De Materia & forma Catechesis.

Necessitatem Catechetice instructionis declarat S. Paulus

Ius Rom. 10. cum ait : *Omnis enim quicumque invocaverit nomen Domini salvus erit. Quomodo ergo invocabunt, in quem non crediderunt? aut quomodo credent ei, quem non audierunt? quomodo autem audient sine predicante? ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi.* Ut autem hæc instructio rudium cum fructu succedat, aliqua sunt necessaria ex parte *Materiae*. aliqua ex parte *Formae* sive *dispositionis*. Ex parte *Materiae* requiritur primò, ut doctrina quæ traditur, sit verè Catholica, pura, & ab omni errore defæcata. Secundò ut omissis impertinentibus quæstionibus eligatur materia magis necessaria; ne tenellæ & imbecilles parvulorum memoriæ

moriam obruantur potius, quam instruantur. Ex parte *forma* similiter duo requiruntur: Primum est, ut lectiones tali ordine disponantur & dividantur, quo intra decursum unius anni singula Catechismi capita explicari possint & absolvi. Quod quidem erit facillimum, si Catechista antea praevideat & computet, quot circiter dies Dominicos per annum huic exercitio impendere possit, & quibus per nundinas, Encania, ferias autumnales &c. impediatur, ut numerum Lectionum Catechetiarum restringere possit, aut ampliare: Neque enim probo methodum illorum, qui Catechismum extendunt ad ducentas

centas vel plures lectiones, sicut facit Nucleus Catecheticus, cum post finem unius anni vix amplius apud parvulos extet memoria eorum, quæ in principio illius sunt explicata. Alterum requisitum est ex parte *forma*, ut Parochus in docendo adhibeat eum modum proponendi, & explicandi, qui captui parvulorum magis est accommodatus partiendo doctrinam in minutas quæstiones, & utendo verbis valdè claris, modoque loquendi familiari, ut fiat quasi parvulus in medio eorum.

§. II. Qui-

§. II.

Quinam Catechizandi, & quo loco ac Tempore.

CUM in Catechesi ex professo tractentur ea, quæ omnibus ad salutem sunt scitu necessaria, sequitur omnes & singulos à Parocho Catechizandos esse, qui nondum sufficientem necessariorum scientiam sunt adepti; sive adulti sint ætate, sive parvuli, quia tamen adultiores persuaderi, aut etiam compelli difficulter possunt, ut Lectionem ordinariam frequentent, Parochi munus erit, tempus pomeridianum impendere Juventuti erudiendæ, Concionem verò matutinam ita
ad

ad cuiusvis captum attemperare, ut etiam adulti ex illâ, quantum ad salutem satis est, haurire & retinere possint. Maxima difficultas est circa servos & ancillas, si ipsimet de suâ salute non sint solliciti: etenim si ad Catechesin compellantur, malunt sæpe ex Parochia abire, quàm Lectionem catechismi consuetam frequentare. Unicum & maximè efficax pro eiusmodi famulantibus esse remedium comperi, si Parochus inter Catechizandum se exhibeat humanum, illos non interroget, sed auscultare solùm permittat, Lectionem etiam Catecheticaam ultra horam non extendat.

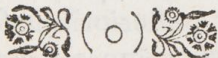
Porro

Porro tempus ordinariæ catechesis in Parochiali Ecclesiâ est dies Dominicus, & hora illius post meridiem prima. Quoad Ecclesias verò & pagos Filiales, quando juvenus ob loci distantiam, inclementiam aëris, vel aliâ de causa ad Ecclesiam Matricem convenire nequit, officium Parochi requirit, ut diebus saltem festivis ad dicta loca excurrat, & Catechismum eo modo & dexteritate contrahat, ut intra unius anni decursum omnia scitu necessaria Juventuti proponat, Maxima autem instantiâ erudienti sunt parvuli tempore Quadragesimali in ijs, quæ ad dignam Sacramentorum Pœnitentiæ

tia & Eucharistia susceptionem
pertinent, idque non solum in
civitatibus & oppidis, verum
etiam in pagis & villis.

Locum denique quod con-
cernit, tradendus est Catechis-
mus ordinariè in Ecclesiâ; Si ta-
men frigus nimium esset, etiam
in scholâ. In locis verò, ubi non
est Ecclesia, eligi debet certa
quædam, capax & honesta do-
mus ut Parochus illius fre-
quentatione infamari
non possit.

* *
* *

§. III.

*De Ordine & divisione locorum in
Catechesi.*

UT omnia ritè & secundùm ordinem fiant, dispositio locorum observanda est talis, qualem honestas & necessitas requirit. Ac primò quidem separandi sunt pueri à puellis; & hæ à finistris, illi verò à dextris collocandi. *Secundò* assignandus est cuilibet certus suus & determinatus in scamno locus, què invariabiliter teneat, nec citra consensum Catechistæ mutet. *Tertiò* majores ultimo semper loco, & in scamnis posterioribus sunt collocandi, ut minores Catechistam videre, & loquentem comòdius
ia-

intelligere possint. Ne autem
facilè quis abesse possit impunis
cum scandalo aliorum , & pro-
priae salutis detrimento , Paro-
chus habeat nomina omnium
catechizandorum in tabellâ ali-
quâ descripta , atque ita in ordi-
nem digesta , ut noverit , qui &
quot sint in quolibet scamno ,
quis in primo , secundo , vel ul-
timo scamni loco &c. Deinde
primum semper in quolibet
scamno constituat reliquorum
censorem , qui absentes obser-
vet. *Quartò* fidelem aliquem
virum habeat , qui à Censoribus
nomina absentium petat , & in
dicta tabella annotet , ut finitâ
Lectioe eorum parentes vel
heri citari possint & moneri.

§. IV. De

§. I V.

*De Modo explicandi Catechismum,
& Juvent ut em e xaminandi.*

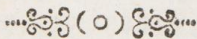
IN explicando Parochus utatur modo loquendi familiari & verbis claris, seque parvulorum capacitati accommodare studeat, quantum salvo respectu fieri potest. Ut verò à singulis etiam tardioribus intelligi possit, domi prius indaget, quâ verborum formâ & proponendi methodo uti velit ad hoc illudve Mysterium aptè declarandum. Utile quoque erit interrogationes verbis claris & facilibus conceptas in charta vel libello annotare, ne vel necessarium aliquid memoriâ excidat, vel impertinens ali-

aliquid inter explicandum admisceatur, vel denique ne dicta in eo sensu non intelligantur quem ipse intendebat : Novi enim aliquoties interrogationes alioquin per se honestas & utiles ab Auditoribus ex verbis male intellectis in sensu turpissimo esse acceptas. Deinde eandem Lectionem jam semel explicatam, priusquam ad examen procedat, binis vicibus resumat, *Primò* fusiùs, cum exemplis, similitudinibus, &c. *Secundò* brevissimè, respondendo solùm ad interrogationes *ita* vel *non*. Debet autem Examen cum magnâ dexteritate & prudentiâ peragi : *primò* enim non sunt interrogandi majores, qui scilicet vigesimum

K mum

mum jam annum excefferunt, ne fortè confusi absterreantur, & planè deinceps emanent. *Secundo* incipiendum est Examen à pueris illis, qui cæteris sunt capaciores, ut ex illorum responsis minores interim magis illuminentur, antequam ordo respondendi eos contingat. *Tertiò* post pueros examinandæ sunt etiam puellæ, sed cum magnâ discretionem & cautelâ, ne quis fortè adstantium in suspensionem venire possit affectûs alicujus non satis depurati: Unde procul abesse debent risus, joci, oculorum obtutus, personarum acceptio, & similes levitates. *Quartò* si quid à quopiam benè responsum fuerit, is commen-
 dan-

dandus, & in cœlum usque laudibus est extollendus: Dicit enim vix potest, quantopere non solum pueri, sed etiam illorum parentes delectentur & capiantur ejusmodi laudibus & encomijs. Quintò denique si quid ab aliquo minùs feliciter dictum fuerit, non propterea statim est reprehendendus; sed juvandus potius est, & verbis suavibus animandus, ne doctrinæ tam salutaris horrorem concipiat, vel pusillanimis factus eam deinceps omninò negligat.

§. V.

De Ordine, quo Lectio Catechetica tractanda.

POSTEAQUAM Juventus ad Ecclesiam Parochialem die Dominico circa horam primam pomeridianam convenerit præmittenda est cantio aliqua Germanica tempori conveniens. Quâ finitâ Parochus ad medium templi procedens conversâ ad populum facie formet signum Crucis, & cum Juventute dicat Orationem Dominicam, salutationem Angelicam, & Symbolum Apostolorum eâ ratione ut illum præorantem cæteri sequantur, eadem verba tardè & clarè pronunciantes.

Tertiò

Tertiò factò iterum signo Crucis resumat Lectionem ante octiduum traditam & ex illâ Juventutem circa potissima examinet. Quartò tradat novam Lectionem, illamque ternis vicibus exponat, Primò quantum erit necessarium, secundò fusius, tertiò brevissimè ut supra diximus. Quintò ordiatur Examen modo superius tradito. Sextò procedens ad medium breviter resumat eandam Lectionem, eamque juventuti commendet. Septimò, erudiat & examinet eos parvulos, quibus lacte adhuc opus est, & ex Lectione ordinaria nullum fructum colligere possunt, circa Mysteria Fidei facilia & magis necessaria, K 3 qualia

qualia sunt v. g. de Unitate DEI, Trinitate Personarum, Passione, Morte , & Resurrectione Christi &c. Octavò legat nomina absentium per aliquem jam annotata. Nonò recitet cum Juventute Decalogum , Præcepta Ecclesiæ, septem Sacramenta , & quatuor hominis novissima , factoque signo S. Crucis Catechesin claudat.

* *
*

CA-